

ПРАТ "ВНЗ "МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ"

Інститут безпеки

МАУП

Кафедра національної безпеки

Затверджую:

Директор Інституту безпеки

Сергій ЛИСЕНКО

"04" серпня 2025 р.

Схвалено на засіданні кафедри

Національної безпеки

Протокол № 1 від 04 серпня 2025 р.

Заст. зав. кафедри

Іван СЕРВЕДЬКИЙ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА У СКЛАДІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ»

Спеціальності: **КЗ Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)**

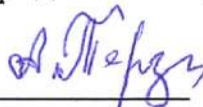
Освітнього рівня: **перший (бакалаврський) рівень**

Освітньої програми: **«Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)»**

Київ МАУП 2025

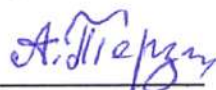
Розробник силябусу навчальної дисципліни:

Терзі Олена Олександрівна — доктор юридичних наук, доцент кафедри національної безпеки

(підпис)

Викладач:

Терзі Олена Олександрівна — доктор юридичних наук, доцент кафедри національної безпеки

(підпис)

Силябус розглянуто на засіданні кафедри національної безпеки
Протокол № 1 від «01» серпня 2025р.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Екологічна безпека у складі національної безпеки
Шифр та назва спеціальності	КЗ Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	5 кредитів/150 год Лекції : 24 Семінарські заняття: 36 Самостійна робота студентів: 90
Терміни вивчення дисципліни	VI семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	екзамен
Сторінка дисципліни на сайті	https://maup.com.ua/assets/files/kafedra/nacbezpeka/sylabus-b/vstup-do-specialnosti-nacionalna-bezpeka.pdf

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

<i>Терзі Олена Олександрівна</i>	
Науковий ступінь	доктор юридичних наук
Вчене звання	Професор
Посада	професор кафедри національної безпеки
Дисципліни, які викладає НПП	Організаційно-правові засади охорони здоров'я
Напрями наукових досліджень	Освіта, безпека освіти
Посилання на реєстри ідентифікаторів науковців	ORCID: https://orcid.org/0000-0003-4120-6526%D1%81 Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=-P7GdOkAAAAJ&hl
Контактна інформація викладача:	
Е-mail:	
Контактний тел.	+380507417375
Телефон кафедри	
Портфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту/Академії	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-bezpeki-prat-vnz-maup/nacionalna-bezpeka/terzi.html

Анотація курсу. Курс «Екологічна безпека у складі національної безпеки» спрямований на формування у здобувачів вищої освіти системного уявлення про екологічну безпеку як невід’ємну складову національної безпеки держави її роль у забезпеченні сталого розвитку суспільства та збереженні природних ресурсів У межах дисципліни розглядаються теоретико методологічні основи екологічної безпеки правові та організаційні засади державної політики у цій сфері класифікація екологічних загроз та ризиків механізми моніторингу запобігання і реагування на екологічні кризи а також питання міжнародного співробітництва у сфері охорони довкілля та захисту населення від негативних екологічних факторів Особлива увага приділяється впливу воєнних дій техногенних катастроф глобальних змін клімату та антропогенного навантаження на стан національної безпеки України

Предмет вивчення дисципліни є закономірності організації функціонування та розвитку системи екологічної безпеки її інституційно правове організаційне та управлінське забезпечення механізми взаємодії між державними органами підприємствами громадянським суспільством і міжнародними структурами а також засоби ідентифікації запобігання та нейтралізації екологічних загроз

Метою курсу «Екологічна безпека у складі національної безпеки» є формування у здобувачів вищої освіти базових знань про сутність принципи та напрями екологічної безпеки розвиток умінь аналізувати сучасні екологічні ризики та їхній вплив на національну безпеку а також набуття практичних навичок у сфері управління природоохоронною діяльністю і запровадження екологічно безпечних стратегій

Завдання навчальної дисципліни «Екологічна безпека у складі національної безпеки» полягають у тому щоб ознайомити студентів із законодавчою базою України та міжнародними стандартами у сфері екологічної безпеки сформувати розуміння взаємозв’язку між екологічними проблемами та національною безпекою розвинути здатність аналізувати екологічні загрози на локальному національному та глобальному рівнях навчити оцінювати ефективність природоохоронних заходів та програм сформувати уміння застосовувати отримані знання у практичній діяльності у сфері безпеки та екологічної політики

Пререквізити навчальної дисципліни. Вивчення навчальної дисципліни «Екологічна безпека у складі національної безпеки» не пов’язане з іншими дисциплінами.

Постреквізити навчальної дисципліни. Знання та уміння, отримані студентами в процесі вивчення навчальної дисципліни «Екологічна безпека у складі національної безпеки», сприяють успішному вивченню здобувачами вищої освіти цілої низки інших навчальних дисциплін, спрямованих на формування професійних знань і умінь.

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв’язувати складні спеціалізовані та професійні завдання та вирішувати практичні проблеми в галузі національної безпеки, що передбачає здійснення кваліфікованого аналізу, пояснення та прогнозування безпекових явищ і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії. ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, постійно самовдосконалюватися, здобувати нові фахові знання з використанням різних джерел інформації
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК2. Здатність ?? аналізувати ?? основні ?? напрями ?? забезпечення національної безпеки в державі. СК4. Здатність давати загальну характеристику системі забезпечення національної безпеки України. СК7. Здатність визначати основні властивості об’єктів безпеки в окремих сферах забезпечення національної безпеки і видах діяльності.

Програмні результати навчання (ПРН)	ПРН1. Організовувати професійну діяльність з дотриманням прав і свобод людини і громадянина, поваги до гідності особи, захисту її інтересів, а також законних інтересів суспільства та держави, забезпечення її суверенітету і територіальної цілісності. ПРН8. Формулювати та аналізувати основні напрями політики забезпечення національної безпеки, включаючи основні пріоритети національних інтересів в державі, загрози національній безпеці та їх класифікацію за сферами людської діяльності, основи забезпечення національної безпеки в основних сферах життєдіяльності. ПРН14. Характеризувати систему забезпечення безпеки за окремою сферою забезпечення національної безпеки і видом діяльності, включаючи повноваження і функції суб'єктів забезпечення безпеки, контроль за здійсненням заходів забезпечення безпеки, основні завдання суб'єктів національної системи забезпечення безпеки України за окремою сферою забезпечення національної безпеки і видом діяльності
--	---

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	К-сть годин, з них:			
		Лекції	Семінарські зан.	Самостійна робота	Методи навчання/методи оцінювання
1 семестр					Методи навчання: словесні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія); індуктивний метод; дедуктивний метод; традиційний метод; аналітичний; синтетичний; практичний (робота з фабулами юридичних справ); пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; метод проблемного викладу; частково-пошуковий; дослідницький; інтерактивні методи (аналіз ситуацій; дискусії, дебати, полеміки; діалог, синтез думок; мозковий штурм; відпрацювання навичок; ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань); моделювання професійної діяльності; інноваційні методи навчання (компетентнісний;
Модуль 1. Теоретико методологічні засади екологічної безпеки					
Тема 1.	Поняття сутність і структура екологічної безпеки	1	1	3	
Тема 2.	Екологічна безпека як складова системи національної безпеки	1	1	3	
Тема 3.	Принципи функції та завдання екологічної безпеки	1	1	3	
Тема 4.	Класифікація екологічних загроз і ризиків	1	1	3	
Тема 5.	Методологічні підходи до дослідження екологічної безпеки	1	1	3	
Модуль 2. Нормативно правові та інституційні засади екологічної безпеки					
Тема 6.	Конституційні основи та законодавство України у сфері екологічної безпеки	1	1	3	
Тема 7.	Міжнародно правові стандарти та угоди у сфері охорони довкілля	1	1	3	

Тема 8.	Система органів державної влади та місцевого самоврядування у сфері екологічної безпеки	1	0	3	проектно-дослідницький); кейс-метод. Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, реферати), тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність); метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань.
Тема 9.	Інституційна взаємодія держави бізнесу та громадянського суспільства у забезпеченні екологічної безпеки	1	1	4	
Тема 10.	Правові гарантії захисту прав громадян на безпечне довкілля	1	1	4	
Модуль 3. Сучасні загрози екологічній безпеці та їх вплив на національну безпеку					
Тема 11.	Техногенні аварії катастрофи та їх наслідки для довкілля і населення	1	1	4	
Тема 12.	Вплив воєнних дій на стан екологічної безпеки	1	1	4	
Тема 13.	Глобальні зміни клімату як фактор національної безпеки	1	0	4	
Тема 14.	Антропогенне навантаження деградація земель і втрата біорізноманіття	1	1	4	
Тема 15.	Екологічні загрози водним та енергетичним ресурсам України	1	1	4	
Модуль 4. Стратегії та механізми забезпечення екологічної безпеки					
Тема 16.	Державна політика України у сфері екологічної безпеки	1	1	4	
Тема 17.	Системи моніторингу оцінки та прогнозування екологічних ризиків	2	1	4	
Тема 18.	Механізми управління у сфері охорони довкілля та цивільного захисту	2	1	6	
Тема 19.	Інноваційні технології у сфері екологічної безпеки та сталого розвитку	2	1	6	
Тема 20.	Перспективи розвитку екологічної безпеки України у контексті євроінтеграції та глобалізації	2	1	6	
Модульна контрольна робота					
Всього:		24	36	90	
Форма контролю: екзамен					

Зміст самостійної роботи здобувача освіти з навчальної дисципліни «Екологічна безпека у складі національної безпеки» передбачає підготовку до аудиторних занять шляхом

опанування матеріалів лекції, вивчення базової і додаткової літератури, періодичних видань, Інтернет-джерел та судової практики, виконання практичних завдань (написання рефератів, аналіз проблемних ситуацій, підготовка результатів власних досліджень до виступу на конференціях, участь в конкурсах наукових робіт, підготовці та публікації наукових статей, тез тощо) протягом семестру; самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни; підготовку доповідей та презентацій за тематикою практичних занять; переклад іноземних текстів установлених обсягів; виконання індивідуальних завдань; підготовку до усіх видів контролю, у тому числі модульних контрольних робіт і підсумкової атестації; підготовку юридичних документів, інші види діяльності, що використовуються в Академії, Інституті і кафедрі.

Зміст самостійної роботи здобувача освіти визначається робочою програмою навчальної дисципліни конкретної навчальної дисципліни, методичними рекомендаціями для завданнями та рекомендаціями викладача.

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементами презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

Форми методи контролю.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, умінь використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз законодавства та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- самостійне опрацювання тем;

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий.

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо); комбінований контроль; презентація самостійної роботи; спостереження як метод контролю; тестовий контроль; проблемні ситуації.

Система оцінювання та вимоги.

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

1-й семестр

	Поточний контроль знань										Модульна контрольна робота	екзамен **	Загальна кількість балів
Теми	Тема 1	Те ма 2	Те ма 3	Те ма 4	Те ма 5	Те ма 6	Те ма 7	Те ма 8	Те ма 9	Те ма 10	20	20**	100
Робота на семінарському занятті	10		10		5	10		5	10				
Самостійна робота	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Модульний контроль. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Екологічна безпека у складі національної безпеки» проводиться на останньому занятті модуля у письмовій формі, у вигляді тестування, а саме, тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність на основі аналізу фактів юридичних справ.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з навчальної дисципліни «Екологічна безпека у складі національної безпеки»:

при оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- оцінка «відмінно» (А) ставиться за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% усіх завдань);

- оцінка «добре» (В) ставиться за виконання 80% усіх завдань;

- оцінка «добре» (С) ставиться за виконання 70% усіх завдань;

- оцінка «задовільно» (D) ставиться, якщо правильно виконано 60% запропонованих завдань;

- оцінка «задовільно» (Е) ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;

- оцінка «незадовільно» (FX) ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 %.

Неявка на модульну контрольну роботу – 0 балів.

Вище наведені оцінки трансформуються в рейтингові бали у такий спосіб:

«А» – 18-20 балів;

«В» – 16-17 балів;

«С» – 14-15 балів;

«D» – 12-13 балів.

«Е» – 10-11 балів;

«FX» – менше 10 балів.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни «Екологічна безпека у складі національної безпеки» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти. Він проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі **екзамену** (письмово). Студента допускають до семестрового контролю за умови виконання ним усіх видів робіт.

Семестровий контроль у формі екзамену передбачає, що підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума (проста або зважена) балів за змістовими модулями. Екзамен виставляється за результатами роботи здобувача освіти впродовж усього семестру. Рейтингова оцінка здобувача освіти складається з балів, отриманих здобувачем за результатами заходів поточного контролю, заохочувальних балів.

Здобувачі освіти, які виконали всі умови допуску до екзамену та мають рейтингову оцінку 60 і більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань.

****Зі здобувачами, які виконали всі умови допуску до екзамену та мають рейтингову оцінку менше 60 балів, а також з тими здобувачами, хто бажає підвищити свою рейтингову оцінку, на останньому за розкладом занятті з дисципліни в семестрі викладач проводить підсумковий семестровий контроль у вигляді екзамену.**

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Також, заохочувальні бали можуть нараховуватися, якщо здобувач освіти, наприклад, виконав і захистив певні види робіт, відвідував всі лекції, семінарські й практичні заняття, має власний рукописний конспект лекцій та опрацьований додатковий навчальний матеріал, немає пропусків занять без поважних причин, відвідував додаткові консультації за участі лектора тощо.

Сума заохочувальних балів враховується при виставленні підсумкових балів в екзаменово-екзаменаційну відомість (але не більше **89 балів** в загальному підсумку) і може бути автоматично зарахована при виставленні підсумкової семестрової оцінки з відповідної освітньої компоненти.

Заохочувальні бали не є нормативними і не входять до таблиці розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти та основної шкали системи оцінювання.

Один захід може бути підставою для виставлення заохочувальних балів лише за однією найбільш релевантною освітньою компонентою.

Підсумкова кількість балів, набрана здобувачами освіти за виконання завдань з самостійної роботи, є однією з складових поточної успішності з навчальної дисципліни. Самостійна робота з кожної теми за робочою програмою навчальної дисципліни оцінюється в

діапазоні від 0 до 3 балів з використанням стандартизованих узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань)

Можлива максимальна оцінка виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань)	Рівень виконання			
	Відмінний	Добрий	Задовільний	Незадовільний
3	3	2	1	0

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECT8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для екзамену
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу.

Для успішного засвоєння курсу «Екологічна безпека у складі національної безпеки здобувач освіти має:

- регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття;
- систематично, системно й активно працювати на лекційних і практичних заняттях;
- відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні оцінки, отримані на заняттях;
- виконувати у повному обсязі завдання, які вимагає підготувати викладач, належна їх якість;
- виконувати контрольні та інші самостійні роботи;
- дотримуватися норм академічної поведінки та етики.

Курс «Екологічна безпека у складі національної безпеки» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, олімпіадах та наукових конкурсах серед студентів).

Рекомендовані джерела

Основна література

1.Лисенко С.О. Основні риси створення моделей інформаційної безпеки підприємств. Fundamental and Applied Researches In Practice of Leading Scientific Schools, 1 (19), 49-53. [In Ukrainian]

2.Лисенко, С. О. (2015). Організаційні засади та прийоми моделювання і реконструкції при розслідуванні правопорушень щодо інформаційної безпеки підприємств, установ та організацій. Наукові праці МАУП, (45), 24-29.

3.Лисенко, С. (2018). Спеціальна теорія адміністративно-правового регулювання інформаційної безпеки соціальних систем. Публічне урядування, (1 (11)), 199-210.

4.Лисенко С. О. Теорія адміністративно-правового забезпечення інформаційної безпеки підприємництва: монографія С. О. Лисенко. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2017. 404 с. Бібліогр. : с. 367–396.

5.Кобелева, Т. О. (2020). Комплаєнс-безпека промислового підприємства: теорія та методи.

6.Абрамов, В., & Мошинський, Р. (2011). Теорія безпеки та інститути (про вибір методологічної основи наукового дослідження системи національної безпеки). Вісник Національної академії державного управління при Президентові України, (3), 5-13.

7.Копан О. В. Забезпечення внутрішньої безпеки України: теоретикоуправлінські засади. Введення в поліцейську стратегію: монографія / О. В. Копан. – К.: НАВСУ, 2001. – 424 с.

8.Чередниченко, Н. В. (2009). Кадрова безпека як складова частина економічної безпеки підприємства (Doctoral dissertation, Видавництво СумДУ).

9.Інформаційна безпека організації як фактор посилення бренду роботодавця [Електронний ресурс] Л. В. Мазник, О. І. Драган Київський економічний науковий журнал. 2023. № 1. С. 39-44. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/kecsj_2023_1_7

10.Безпека інформаційних систем організацій [Електронний ресурс] / Я. Пахольчук, А. Митко // Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. 2017. № 1. С. 89-96. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mvckrc_2017_1_11

11.Теоретичні аспекти розвитку та безпеки організації [Електронний ресурс] / Ю. В. Касьянова Управління розвитком. 2013. № 23. С. 126-128. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2013_23_56

12.Аналіз теоретичних викладок організації та управління соціально-економічною безпекою [Електронний ресурс] / А. Д. Калько // Інвестиції: практика та досвід. - 2012. - № 23. - С. 118-123. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2012_23_30